



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 411/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Dávidom Štefankom, advokátom, Povoznícka 18, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 4 To 9/2022 z 11. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. mája 2022 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 To 9/2022 z 11. apríla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje aj zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a žiada priznanie nároku na náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľke bolo uznesením o vznesení obvinenia z 24. septembra 2019 vznesené obvinenie v bode 1 predmetného uznesenia za zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Trestného zákona a v bode 2 za zločin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení.

3. Uznesením sudcu pre prípravné konanie z 26. septembra 2019 v spojitosti s uznesením krajského súdu č. k. 1 Tpo 55/2019 z 10. októbra 2019 bola sťažovateľka vzatá do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľky je jej trestná vec v štádiu po neprávoplatnom odsúdení prvostupňovým súdom (18. októbra 2021). Krajský súd po podaní ústavnej sťažnosti rozsudkom č. k. 4To/9/2022-3662 z 26. mája 2022

na verejnom zasadnutí rozhodol o odvolaní sťažovateľky i prokurátora proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu.

4. Počas trvania väzobného stíhania sa sťažovateľka viackrát domáhala prepustenia z väzby na slobodu, okrem iného aj žiadosťou z 10. marca 2022. V rámci konania o predmetnej žiadosti podala sťažovateľka 8. apríla 2022 námietku zaujatosti predsedníčky senátu [REDAKOVANÉ]. Predmetnú námietku vyhodnotil krajský súd podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku v spojení s § 31 ods. 5 Trestného poriadku ako oneskorene podanú. Z tohto dôvodu ju krajský súd nepodrobil prieskumu. Žiadosti o prepustenie z väzby sťažovateľky na slobodu krajský súd napadnutým uznesením nevyhovel. Väzbu sťažovateľky krajský súd nenahradil miernejším opatrením.

III.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka je toho názoru, že o námietke zaujatosti voči konajúcej predsedníčke senátu [REDAKOVANÉ], ako aj o návrhu na odňatie veci konajúcemu súdu a prikázanie veci inému súdu mal krajský súd rozhodnúť. Ďalej sťažovateľka prezentuje názor o možnostiach a potrebe nahradenia jej väzobného stíhania dohľadom probačného a mediačného úradníka. Napokon je sťažovateľka toho názoru, že je väzobne stíhaná neúmerne dlho.

6. Pokiaľ ide o prvú argumentačnú líniu, sťažovateľka najprv uvádza, že potom, ako sa v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby dozvedela, že o predmetnej žiadosti bude konať aj sudkyňa [REDAKOVANÉ], podala k predmetnému väzobnému rozhodovaniu 8. apríla 2022 bez zbytočného odkladu vyjadrenie. Do uvedeného vyjadrenia vzhľadom na závažné informácie o konajúcich sudcoch v jej veci formulovala aj námietku zaujatosti s vecne nadväzujúcim názorom o potrebe odňatia veci krajskému súdu a prikázania tejto veci inému súdu. O námietke zaujatosti a žiadosti o odňatie a prikázanie veci krajský súd odmietol rozhodovať ako o oneskorene podaných. Takýto postup považuje sťažovateľka za neprípustný.

7. Ďalej sťažovateľka formuluje názor o možnostiach a potrebe nahradenia jej väzby miernejším opatrením. Argumentuje svojím zdravotným stavom (žena vyššieho veku), odlúčením od najbližších osôb a taktiež skutočnosťou, že si nie je vedomá svojej viny. Sťažovateľka je toho názoru, že nie je osobou nebezpečnou pre spoločnosť, má stabilné rodinné zázemie, trestnému stíhaniu sa vyhýbať nebude, bude sa zdržiavať v mieste svojho trvalého pobytu, ktoré je orgánom činným v trestnom konaní známe, bude preberať doručované zásielky, participovať na úkonoch trestného konania a podrobí sa obmedzeniam zo strany súdu a orgánov činných v trestnom konaní, ktoré by jej boli uložené.

8. V rámci poslednej sťažnostnej námietky sťažovateľka prináša názor o prídlhom trvaní väzobného stíhania. Z ústavnej sťažnosti v podstatnom vyplýva, že takmer dva a polročné väzobné trestné stíhanie nie je zlučiteľné s ustanovením § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého sa väzobné veci majú vybavovať prednostne a urýchlene. Skutočnosť, že v tomto ohľade a smere majú význam aj objektívne okolnosti (pandémia COVID-19), nie je relevantná, pretože tieto okolnosti nemožno klásť na ťarchu sťažovateľky.

9. Súhrnne k dvom ostatným sťažnostným námietkam sťažovateľka uviedla, že odôvodnenie ponechania jej osoby vo väzbe a jej neprepustenie na slobodu alebo nenahradenie väzby inými inštitútmi je všeobecné a nekonkrétne. Napadnuté uznesenie je v tomto dôsledku

nepreskúmateľné a nezohľadňujúce princíp prezumpcie neviny, pretože nedáva jednoznačnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, či je väzba sťažovateľky vzhľadom na výsledky dosiaľ vykonaného dokazovania zákonná.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd podotýka, že predmetom rozsah ústavnej sťažnosti, ktorým je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný, je v rovine referenčných ustanovení tvorený čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vymenovanie jednotlivých základných práv citáciou ustanovení čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru v dôvodovej časti ústavnej sťažnosti vyhodnotil ústavný súd vo vzťahu k formulovanému petitu ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou rozhodovacou praxou len ako súčasť sťažnostnej argumentácie sťažovateľky (m. m. napr. I. ÚS 20/2020).

IV.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením:

12. K námietke porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením ústavný súd prioritne poukazuje na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). EŠLP jednoznačne vymedzil záver, že záruky normatívne objektivizované v čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („bien-fondé“), a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (m. m. pozri napr. I. ÚS 103/2010, III. ÚS 195/2010, I. ÚS 696/2013, III. ÚS 202/2015, III. ÚS 277/2016, III. ÚS 622/2016, III. ÚS 799/2016, III. ÚS 714/2017, III. ÚS 118/2018, II. ÚS 48/2021, II. ÚS 123/2021, III. ÚS 194/2021, III. ÚS 581/2021).

13. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru,

keďže túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy, ako aj čl. 5 dohovoru (m. m. pozri napr. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07, III. ÚS 622/2016, III. ÚS 799/2016, III. ÚS 714/2017, II. ÚS 123/2021, II. ÚS 374/2021, III. ÚS 194/2021, III. ÚS 581/2021, III. ÚS 686/2021). Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd o odmietnutí ústavnej sťažnosti v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti pre neaplikovateľnosť predmetných ustanovení ústavy a dohovoru (rovnako napr. III. ÚS 194/2021, III. ÚS 79/2022).

IV.2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy napadnutým uznesením:

14. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy v dôsledku nedostatku rozhodnutia krajského súdu o sťažovateľkou vznesenej námietke zaujatosti, ústavný súd uvádza, že krajský súd sa s avizovanou otázkou v napadnutom uznesení vysporiadal ústavne konformným spôsobom. Dôvodil, že námietka sťažovateľky nebola vznesená bez meškania potom, ako sa sťažovateľka o jej dôvodoch dozvedela, pretože v posudzovanej veci krajský súd obsadený namietanou sudkyňou po podaní obžaloby prokurátorom už viackrát rozhodoval v sťažnostnom konaní o väzbe sťažovateľky. Predmetná argumentácia sa ústavnému súdu nejaví ako ústavne neudržateľná či arbitrárna. Ústavný súd navyše podotýka, že proti dôvodom nevyhovenia predmetnej námietke nebola v ústavnej sťažnosti prednesená koncentrovaná a adresná argumentácia. Tento sťažnostný dôvod, rovnako ako aj naň vecne nadväzujúca a závislá sťažnostná argumentácia o potrebe rozhodovania o odňatí a prikázaní veci, preto nezakladá porušenie tvrdených ustanovení ústavy.

15. Ďalšia sťažnostná argumentácia sa orientuje na možnosti nahradenia väzby sťažovateľky miernejším opatrením. Ani tejto sťažnostnej námietke nemohol ústavný súd prisvedčiť. Napadnuté uznesenie, hoci stručne, v podstate opätovne poukazuje na fakt, že nemožnosť nahradenia väzby sťažovateľky bola dostatočne precizovaná v ostatných rozhodnutiach Okresného súdu Nitra a krajského súdu, ktoré sa týkajú predošlých žiadostí sťažovateľky o prepustenie z väzby. Ústavná akceptovateľnosť takéhoto postupu je preveriteľná aj ústavným súdom, konkrétne z rozhodovania o skorších ústavných sťažnostiach sťažovateľky (napr. III. ÚS 508/2021). Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti na popis skutku uvedený v obžalobe podanej na sťažovateľku, totiž na vyhrážanie sa zabitím a náznak útoku skleneným popolníkom na hlavu poškodeného. To naznačuje nebezpečnosť konania, ktoré je dávané sťažovateľke za vinu. Ďalej ústavný súd upriamuje pozornosť na viacnásobné právoplatné odsúdenia sťažovateľky (trestné činy výtržníctva, nedovoleného ozbrojovania a obchodovania s ľuďmi), ako aj na dôvodnosť podozrenia, že žalovaný skutok spáchala sťažovateľka v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. V predmetných súvislostiach obstojí odkaz krajského súdu na chronologicky skoršie vysvetlené dôvody väzby, ako aj dôvody jej nenahradenia miernejším opatrením.

16. Pokiaľ ide o dĺžku trvania väzby sťažovateľky, trestné konanie vedené proti nej sa podľa názoru ústavného súdu dosiaľ nevyznačuje pasivitou orgánov činných v trestnom konaní alebo súdov, pomalým alebo nesústredeným vykonávaním procesných úkonov. Ústavný súd akcentuje, že trestné stíhanie bolo v danej trestnej veci začaté v jeseni 2019, obžaloba bola podaná na jar 2020, pričom sťažovateľka bola dosiaľ neprávoplatne odsúdená v októbri 2021 a o odvolaniach vo veci samej krajský súd rozhodol 26. mája 2022. V súčasnosti je sťažovateľkina trestná vec právoplatne ukončená. V stručných časových bodoch popísaný priebeh trestného konania vedeného

proti sťažovateľke dokumentuje stupňujúcu sa dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu, pre ktorý je stíhaná. Ani tejto sťažnostnej námietke teda nebolo možné priznať procesný úspech.

17. Ústavný súd so zreteľom na uvedené pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnuté uznesenie nesignalizuje možnosť porušenia základných práv a slobôd sťažovateľky uvedených v záhlaví tejto ústavnej sťažnosti, z čoho vyplýva, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Podanú ústavnú sťažnosť preto ústavný odmietol v jej celosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu